

KC-FB
Sara Zamore Asada
sara.zamoreasada@msb.se

Ekonomiska riktlinjer till frivilliga försvarsorganisationer

Bilaga 4 till de frivilliga försvarsorganisationernas ansökningar om uppdragmedel från anslag 2:4 Krisberedskap samt organisationsstöd från anslag 2:6

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	3
1.1 Organisationsstöd.....	3
1.2 Uppdragsersättning	4
2. Principen om full kostnadstäckning	5
3. Rimlighetsbedömning	5
3.1 Utgångspunkter för beräkning av vissa nivåer	5
4. Uppföljning	6
Bilaga 1	7
Vad ska täckas av OH?	7
Vad ska täckas av verksamhetsbidraget?	7
Bilaga 2	8

Datum
2023-05-09

Diarienummer
2023-06590

1. Bakgrund

All resursstyrning av uppdragsmedel till frivilliga försvarsorganisationer (FFO:er) ska enligt regeringen utgå ifrån behovet i samhället. En grundprincip för ersättningen är enligt regeringen att full, eller i princip, full kostnadstäckning gäller.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) strävar således efter att ge FFO:erna full täckning för kostnader för de uppdrag som beviljas. Samtidigt måste MSB som myndighet balansera detta med målet i budgetlagen om att hushålla med statens medel. Detta medför dels att det måste ske en rimlighetsbedömning av giltiga kostnader i förhållande till behovet och samhällsnyttan, dels att hanteringen av anslagsmedlen ska vara administrativt kostnadseffektiv både för organisationerna och för MSB.

Syftet med dessa ekonomiska riktlinjer är att klargöra vad full kostnadstäckning innebär¹ och hur MSB arbetar med rimlighetsbedömningar i beredningen av ansökningar om uppdragsmedel.

1.1 Organisationsstöd

Förutom uppdragsersättning får FFO:erna ekonomiskt bidrag från staten i form av organisationsstöd. Organisationsstödet består av två delar: organisationsbidrag och verksamhetsbidrag.

Det första ska ge organisationerna ett grundläggande stöd till basfunktioner; den bidragsmodell som tillämpas bygger på en modell där medlemsantalet i en organisation utgör bas. Regeringen anför i civilsamhällepropositionen (prop. 2009/10:55 *En politik för det civila samhället*) att organisationsbidrag bidrar till den grund av långsiktigt inriktad kärnverksamhet som varje självständig organisation vilar på och är på så sätt en förutsättning för att andra typer av bidrag ska fungera väl i organisationen. Organisationsbidragen utgår ifrån att det är själva organiseringen i sig som är det primära. Värdet ligger här framför allt i organiseringens demokratiska funktion, men även i andra positiva effekter, såsom att deltagande i det civila samhällets organisationer tycks öka tilliten mellan människor, liksom till samhället i stort. I betänkandet *Palett för ett stärkt civilsamhälle* (SOU 2016:13) som utgår från utredningen för ett stärkt civilsamhälle (U 2014:04) görs bedömningen att organisationsbidrag bör fortsatt vara ett prioriterat sätt för offentliga aktörer på nationell, regional och lokal nivå att ge ekonomiska förutsättningar för civilsamhällets röstbärrroll, och därmed också dess roll i demokratin.

¹ Konsultföretaget PwC utredde denna fråga 2015 på uppdrag av MSB. Resultatet presenterades i rapporten ”Utredning av principen full kostnadstäckning i samband med uppdragsersättningar till frivilliga försvarsorganisationer”, diarienummer 2015-1539.

Datum
2023-05-09

Diariennr
2023-06590

Verksamhetsbidragets syfte är att bidra till FFO:ernas förmåga att ta emot och genomföra uppdrag från myndigheter och leverera efterfrågad resurs. I civilsamhällespropositionen (prop. 2009/10:55) beskrivs syftet med verksamhetsbidrag som att det bör användas: ”när syftet är att stödja en organisation inom det civila samhället i dess roll att ge service till såväl medlemmar som allmänhet”. Det är då fråga om att stödja organisationen för vad den gör i form av en viss aktivitet eller verksamhet.

Verksamhetsbidraget ska enligt MSB:s regleringsbrev täcka verksamhetsutveckling, rekrytering av medlemmar och administrativt basstöd.

1.2 Uppdragsersättning

Uppdragsersättning ska vara full ersättning, eller i princip full ersättning, för en verksamhet som staten och en organisation inom det civila samhället kommer överens om att organisationen ska bedriva. Uppdragsersättningar är således inte bidrag i egentlig mening, utan ersättningar som styrs av uppdrag eller avtal mellan parterna och utgår från de offentliga aktörernas behov.

MSB får betala ut uppdragsersättning till FFO:er i enlighet med förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. Ersättningen får gå till rekrytering till uppdragen/utbildningarna, utbildning av medlemmar och försvarsupplysning.

I enlighet med den modell som utvecklades av MSB tillsammans med Försvarsmakten, och som förankrades med de FFO:erna genom en arbetsgrupp 2011, finns en budgetmall där den frivilliga försvarsorganisationen beskriver kostnaderna för uppdraget. Därutöver beräknas OH på 15 procent på summan.

OH ska täcka kostnader för exempelvis: planering och kursprogram, kursledning, uppdatering på hemsidor, information till medlemmar, kursanmälan, antagningsprocedur, återbud, information till myndigheter (kursplatser), information till kursledning, sammanställning efter kurs.

OH ska alltså täcka administrativa kostnader kopplade till genomförande av det specifika uppdraget, medan verksamhetsbidraget (se ovan) ska täcka kostnader för administrativ basverksamhet, bland annat slutredovisning, prognos och rekvisitionshantering, kurskatalog och kanslikostnader. För mer utförlig beskrivning, se bilaga 1.

Anser organisationen att OH-påslaget inte räcker för att ge full eller i princip full kostnadstäckning för uppdraget ifråga, så kan ytterligare kostnader (med direkt samband till uppdraget) tas upp under budgetposten ”övriga kostnader”. Observera att kostnader som tas upp i budgeten inte per automatik beviljas, även om det finns behov av uppdraget. Se vidare under avsnittet ”Rimlighetsbedömning”.

Datum
2023-05-09

Diariennr
2023-06590

2. Principen om full kostnadstäckning

Begreppet ”full kostnadstäckning” kan vid en första anblick tyckas vara självförklarande: alla kostnader ska täckas, varken mer eller mindre, det vill säga varken ekonomisk vinst eller förlust ska uppstå. Begreppet är dock beroende av flera olika kategoriseringar, vilket innebär komplexa avvägningar.²

I civilsamhällespropositionen anges avseende uppdragsersättningar att dessa ”bör användas när en organisation inom det civila samhället på grundval av ett uppdrag eller ett avtal ska få full ersättning för att producera en tjänst på samma villkor som andra aktörer”. Av denna definition följer att uppdragsersättningar inte bör relateras och anpassas till faktorer så som exempelvis den ideella identiteten eller en organisations samhällsliga värde. För dessa faktorer kan stöd istället ges genom organisationsbidrag.

Uppdragsersättning till FFO:er ska således ge full kostnadstäckning avseende kostnader på produkt/service-nivå (i motsats till organisatorisk nivå). Detta innebär att endast kostnader med en direkt koppling till det specifika uppdraget ska täckas av ersättningen. Detta måste organisationen på begäran kunna verifiera. Kostnader som finns oberoende av uppdraget omfattas inte. För kostnader som organisationen har där endast en del går att härleda till uppdraget (såsom exempelvis lokal eller personalkostnader) ska endast den delen som är direkt kopplad till uppdraget omfattas av ersättningen.

Att en kostnad är direkt innebär att den ska ha ett direkt samband med den planerade aktiviteten. I vissa fall (till exempel uppdrag med stora kostnadsposter) kan giltigheten behöva prövas, genom förtydliganden, dialog eller på annat sätt.

3. Rimlighetsbedömning

MSBs bedömning grundar sig i uppdragets nytta för krisberedskap och civilt försvar. Även om budgeten för en ansökan innehåller giltiga kostnader och är baserad på full kostnadstäckning, innebär det inte per automatik att MSB bedömer att budgeten är rimlig.

3.1 Utgångspunkter för beräkning av vissa nivåer

Exempel på nyckeltal är kostnaden för en kurs per kursdeltagare och referensvärden för enskilda kostnadsslag.

² Se diskussion om detta i PwC:s rapport ”Utredning av principen full kostnadstäckning i samband med uppdragsersättningar till frivilliga försvarsorganisationer”, diarienummer 2015-01539.

Datum
2023-05-09

Diariernr
2023-06590

Organisationer som använder dessa referensvärden i ansökans budget, men i genomförandet väljer billigare boende, får inte behålla mellanskillnaden. Det är faktiska kostnader som ska täckas, inget annat. De organisationer som strävar efter kostnadseffektivitet för att uppnå maximal samhällsnytta, får gärna lyfta fram och exemplifiera detta. Det ingår i den helhetsbedömning som ligger till grund för prioritering av medel.

4. Uppföljning

Efter avslutat budgetår genomför MSB uppföljning och granskning av ekonomiskt utfall m.m. För uppdragsmedel ska:

- Organisationen kunna verifiera kostnader med ett underlag som styrker faktiska volymer och kostnader utan några interna påslag.
- Organisationen kunna visa hur man kommit fram till beräkning av fasta kostnader, om sådana har använts.
- Organisationen kunna visa att det finns ett direkt samband mellan budgeten och kostnaderna för utförandet av det specifika uppdraget. Kostnader som finns oberoende av uppdraget omfattas inte av uppdragsersättningen.

Saknas sådant samband måste organisationen betala tillbaka de medel där sambandet inte finns, där det inte är rimligt nära eller inte kan visas tillräckligt tydligt.

Datum
2023-05-09

Diarienum
2023-06590

Bilaga 1

Vad ska täckas av OH?

Uppdragsanknuten OH ska gå till:

- Planering och kursprogram
- Kursledning
- Uppdatering på hemsidor knutet till uppdraget
- Info till medlemmar
- Kursanmälan
- Antagningsprocedur
- Återbud
- Info till myndigheter (kursplatser)
- Info till kursledning
- Sammanställning efter kurs

Vad ska täckas av verksamhetsbidraget?

Regeringen skriver i MSBs regleringsbrev vad verksamhetsbidraget ska användas till:

”Verksamhetsbidraget ska bidra till organisationernas förmåga att ta emot och genomföra uppdrag och leverera efterfrågad resurs, vilket innebär administrativ basverksamhet, rekrytering syftande till nuvarande och kommande uppdrag samt verksamhetsutveckling”.

Beräkning av verksamhetsbidraget baseras idag på den uppdragsersättning som frivilligorganisationen i fråga har mottagit under de två föregående åren. Under 2023 ser Forsvarsmakten över beräkningsmodellen så den kan komma att justeras.

Verksamhetsbidraget kan användas till tre områden:

- Verksamhetsutveckling t.ex. funktionärsutbildning, omvärldsbevakning, arbete med regelverk och bestämmelser, kursplatsbesök i utvecklingssyfte, samverkan
- Rekrytering av medlemmar inför nuvarande/kommande uppdrag
- Administrativ basverksamhet d.v.s.
 - ledning,
 - lokaler,
 - slutredovisningar (internt och externt t.ex. till myndigheter),
 - prognos- och rekvisitionshantering,
 - myndighetsdialog,
 - kurskatalog/hemsida,
 - kanslikostnader såsom telefon, lokalhyra etc.
 - backup för oförutsedda händelser.

Datum
2023-05-09

Diariernr
2023-06590

Bilaga 2

I MSBs rimlighetsbedömning utgår vi från referensvärden som motsvarar Skatteverkets schablonbelopp för måltider³. Beloppen tar inte hänsyn till det verkliga kostnadsläget på en viss ort men fungerar som en typ av riktvärde för vad en enkel men fullgod måltid kan kosta.

Exempel på referensvärden för övernattning är den statistik från besöksnäringen som SCB⁴ (med Tillväxtverket som ansvarig myndighet) samlar in. Rimlighetsbedömningen beaktar att statistiken avseende övernattning utgör hotell och vandrarhemsbranschens genomsnittliga intäkter/gästnatt och att det finns skillnader beroende på läget, servicenivå, säsong etc.

Det finns inget krav på att organisationerna ska följa dessa referensvärden. De ska istället ses som jämförelsetal, som kan bidra till kostnadsmedvetenhet i de olika valen för ett uppdrag. De bidrar också till beredningen där bedömningar görs av behovet och nyttan, för att utifrån det kunna prioritera uppdragsersättningen och hushålla med statens medel. Om organisationen väljer att avvika mycket från dessa referensvärden, bör organisationen lämna en motivering som stärker nyttan och rimligheten.

3

<https://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteochinkomst/formaner/kostforman.4.7459477810df5bccdd4800014517.html>

⁴ <https://tillvaxtdata.tillvaxtverket.se/statistikportal#page=72b01aa0-1d4a-425c-8684-dbce0319b39e>